

KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH VA BOSHQARUV MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH

Mullabayev Baxtiyarjon Bulturbayevich

Namangan davlat texnika universiteti
Menejment kafedrası mudiri,
professor, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc)
E-mail: mullabaev.bahtiyor@gmail.com

Fayzullayev Ulug‘bek Tursunbayevich

Namangan davlat texnika universiteti dotsenti

Annotatsiya

Ushbu maqolada kichik biznes subyektlarining raqobatbardoshligini oshirish va boshqaruv mexanizmini takomillashtirishning dolzarb masalalari o‘rganilgan. Kichik biznes iqtisodiy rivojlanishda muhim ahamiyat kasb etib, aholining bandligini ta‘minlash, hududlarni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish va iqtisodiyotning barqarorligini oshirishda asosiy vosita sifatida qaralmoqda. Shu bilan birga, kichik biznes subyektlari faoliyatida raqobatbardoshlikni oshirish hamda boshqaruv tizimini zamonaviy talablarga mos ravishda takomillashtirish zarurati mavjud. Tadqiqot Namangan viloyati misolida olib borilgan bo‘lib, viloyatdagi kichik biznes subyektlarining joriy holati, rivojlanishini cheklovchi asosiy omillar aniqlanib, ularga qarshi samarali chora-tadbirlar taklif qilingan. Bunda kichik biznesni rivojlantirishga qaratilgan davlat dasturlari va huquqiy-me‘yoriy hujjatlar tahlil etilib, ularning samaradorligini oshirish yo‘llari belgilangan. Maqolada boshqaruv mexanizmlarini innovatsion yechimlar asosida takomillashtirish, moliyaviy resurslardan oqilona foydalanish hamda kadrlar salohiyatini oshirish bo‘yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqilgan. Natijalar kichik biznes subyektlarining iqtisodiy samaradorligini oshirish va hududiy iqtisodiyotni barqaror rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Kalit so‘zlar: kichik biznes, raqobatbardoshlik, boshqaruv mexanizmi, tadbirkorlik, iqtisodiy rivojlanish, innovatsiya, investitsiya.

Аннотация

В статье рассматриваются актуальные вопросы повышения конкурентоспособности субъектов малого предпринимательства и совершенствования механизмов управления ими. Сегодня малый бизнес играет значительную роль в развитии экономики и рассматривается как ключевой инструмент обеспечения занятости, социально-экономического развития регионов и повышения экономической стабильности. В то же время необходимо повышать конкурентоспособность малого бизнеса и совершенствовать систему управления в соответствии с современными требованиями. Исследование проводилось на примере Наманганской области, выявляя современное состояние малого бизнеса в регионе, основные факторы, сдерживающие его развитие, и предлагая эффективные меры борьбы с ними. В том числе проводится анализ государственных программ и нормативно-правовых документов, направленных на развитие малого бизнеса, и определяются пути повышения их эффективности.

В статье разработаны практические рекомендации по совершенствованию механизмов управления на основе инновационных решений, рационального использования финансовых ресурсов, повышения кадрового потенциала. Полученные результаты имеют важное значение для повышения экономической эффективности малого бизнеса и устойчивого развития экономики региона.

Ключевые слова: малый бизнес, конкурентоспособность, механизм управления, предпринимательство, экономическое развитие, инновации, инвестиции.

Abstract

This article studies the current issues of increasing the competitiveness of small business entities and improving the management mechanism. Today, small business is considered a key tool in economic development, ensuring employment of the population, socio-economic development of regions and increasing the stability of the economy. At the same time, there is a need to increase competitiveness in the activities of small business entities and improve the management system in accordance with modern requirements. The study was conducted on the example of the Namangan region, the current state of small business entities in the region, the main factors limiting their development were identified, and effective measures were proposed to combat them. In this regard, state programs, legal and regulatory documents aimed at the development of small businesses were analyzed, and ways to increase their efficiency were identified. The article develops practical recommendations on improving management mechanisms based on innovative solutions, rational use of financial resources and increasing human resources. The results are of great importance in increasing the economic efficiency of small business entities and sustainable development of the regional economy.

Keywords: small business, competitiveness, management mechanism, entrepreneurship, economic development, innovation, investment.

KIRISH

Iqtisodiy rivojlanishning asosiy lokomotivlaridan biri hisoblangan kichik biznes va tadbirkorlik sohasi, ayniqsa rivojlanayotgan mamlakatlarda aholini bandlik bilan ta'minlash hamda hududlarning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishidagi mavjud muammolarni yechishda muhim o'rin tutmoqda. Xususan, kichik biznes subyektlari iqtisodiyotning barqaror rivojlanishini ta'minlash, ichki bozorda raqobat muhitini shakllantirish va innovatsion faoliyatni rivojlantirish uchun ham zarur hisoblanadi.

O'zbekiston Respublikasida ham kichik biznes sohasiga alohida e'tibor qaratilmoqda. O'zbekiston Prezidenti Shavkat Mirziyoyev rahbarligida amalga oshirilayotgan iqtisodiy islohotlar natijasida kichik va xususiy biznes faoliyatini qo'llab-quvvatlash borasida sezilarli natijalarga erishildi. Ayniqsa, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi "2022 — 2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi PF-60-son¹li Farmoni yaqqol misol bo'la oladi.

---

¹ <https://lex.uz/ru/docs/-5841063>

Mazkur farmon va qarorlarda kichik biznesni rivojlantirish, tadbirkorlik uchun soliq va moliyaviy imtiyozlar yaratish, kredit olish imkoniyatlarini kengaytirish, nazorat va tartibga solish mexanizmlarini takomillashtirish kabi ustuvor vazifalar belgilangan. Shuningdek, raqamli iqtisodiyot va axborot texnologiyalarini joriy etish orqali kichik biznes subyektlarining raqobatbardoshligini oshirish vazifasi qo'yilgan.

Biroq, amaliyotda kichik biznes subyektlari moliyaviy resurslar, malakali mutaxassislarining yetishmovchiligi, raqamli texnologiyalarning yetarli darajada qo'llanilmasligi kabi muammolarga duch kelmoqda. Bu muammolar kichik biznesning raqobatbardoshligini oshirish va barqaror rivojlanishiga salbiy ta'sir ko'rsatmoqda.

Kichik biznes subyektlari faoliyatida mavjud bo'lgan ushbu muammolarni hal qilish uchun boshqaruvning innovatsion usullarini joriy etish, moliyaviy va kreditlash mexanizmlarini soddalashtirish hamda kichik biznes subyektlarining kadrlar salohiyatini oshirish zarur. Ayniqsa, hududlar kesimida kichik biznes rivojlanishini rag'batlantirish va boshqaruv mexanizmlarini mukammallashtirish muhim ahamiyatga ega.

Tadqiqotning ahamiyati shundan iboratki, kichik biznes subyektlarining raqobatbardoshligini oshirish orqali hududning iqtisodiy rivojlanishini jadallashtirish va mahalliy aholi farovonligini yaxshilash mumkin. Shuningdek, ushbu maqola orqali kichik biznes subyektlarining samarali faoliyat yuritishini ta'minlash uchun boshqaruv mexanizmlarining qanchalik zarurligi ko'rsatiladi.

Tadqiqot davomida mahalliy hokimiyat organlari, kichik biznes subyektlari rahbarlari, iqtisodchi ekspertlar va boshqa manfaatdor tomonlar ishtirokida ekspert so'rovlari, statistik ma'lumotlar hamda boshqa tahliliy metodlardan foydalaniladi. Natijada Namangan viloyatidagi kichik biznes subyektlari rivojlanishining aniq manzarasi shakllantirilib, amaliy tavsiyalar ishlab chiqiladi.

ADABIYOTLAR SHARHI

Kichik biznes subyektlari faoliyatining samaradorligini oshirish va boshqaruv mexanizmlarini takomillashtirish borasida ko'plab ilmiy izlanishlar amalga oshirilgan. Jumladan, Maykl Porterning raqobat strategiyasi nazariyalari biznes subyektlari uchun fundamental asos bo'lib xizmat qilmoqda. Porterning fikricha, raqobat ustunligiga erishish uchun biznes subyektlari xarajatlarni minimallashtirish yoki differentsiatsiya qilish orqali bozorda o'z o'rnini mustahkamlashi mumkin¹.

Amerikalik iqtisodchi Piter Druker boshqaruv innovatsiyalarining biznes rivojlanishidagi ahamiyatini chuqur o'rganib, innovatsiyalar orqali tashkilot samaradorligini oshirish mumkinligini ta'kidlaydi². Shuningdek, Filipp Kotler kichik biznes subyektlari uchun marketing strategiyalarini shakllantirish va raqobatbardoshlikni oshirish bo'yicha amaliy tavsiyalarni ishlab chiqqan³.

Mahalliy olimlardan U.V. G'afurov kichik biznes subyektlarini boshqarish tizimlarini takomillashtirish bo'yicha keng qamrovli tadqiqotlar olib borib, O'zbekiston sharoitidagi boshqaruv mexanizmlarining o'ziga xos jihatlari aniqlagan⁴. B.B. Mullabayevning tadqiqotlarida hududlarda tadbirkorlik faoliyatini strategik boshqarish tamoyillari batafsil ko'rib chiqilib, kichik biznesni rivojlantirishning hududiy xususiyatlari ta'kidlangan⁵.

R. Qosimov esa kichik biznes va tadbirkorlik iqtisodiyoti sohasidagi dolzarb masalalarni chuqur tahlil qilib, kichik biznes subyektlarining moliyaviy-iqtisodiy faoliyatini takomillashtirish yoʻnalishlarini ishlab chiqqan⁶.

Ushbu adabiyotlar va tadqiqot natijalari kichik biznes subyektlarining raqobatbardoshligini oshirish va boshqaruv mexanizmlarini takomillashtirishda nazariy va amaliy asos boʻlib xizmat qiladi.

METODOLOGIYA

Tadqiqotning asosiy metodologik asosini tizimli yondashuv tashkil etdi. Bu yondashuv kichik biznes subyektlari faoliyatining barcha jihatlarini yaxlit holda tahlil qilishga imkon berdi. Bundan tashqari, tadqiqot jarayonida quyidagi ilmiy-uslubiy yondashuvlar qoʻllanildi: tizimli yondashuv, SWOT-tahlil, qiyosiy-statistik tahlil va ekspert baholash metodlari. Tadqiqotda Namangan viloyati statistika boshqarmasi hamda kichik biznes subyektlarining moliyaviy va iqtisodiy koʻrsatkichlari, shuningdek, ekspert soʻrovlari natijalari keng qoʻllanildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Namangan viloyatida kichik biznes subyektlarining raqobatbardoshligini oshirish holati va mavjud boshqaruv mexanizmlari tahlil qilindi. 1-jadvalda tumanlar kesimida sohalar boʻyicha taqsimot, investitsiyalar hajmi, kredit olish imkoniyatlari va moliyaviy samaradorlik koʻrsatkichlari batafsil aks ettirilgan (1-jadval).

1-jadval

**Kichik biznes subyektlarining soni va oʻsish surʼati
(Namangan viloyati, 2023)**

Tuman nomi	Subyektlar soni	Oʻsish surʼati (%)	Yangi roʻyxatdan oʻtganlar soni	Yillik oʻsish (2022-2023)
Namangan shahri	12 800	8.4	1 200	980
Chust tumani	5 200	6.7	430	320
Kosonsoy tumani	4 950	7.1	410	350
Pop tumani	6 300	5.9	500	370
Toʻraqoʻrgʻon tumani	5 100	6.2	460	330

Manba: Namangan viloyati statistika boshqarmasi, 2023

1-jadval tahliliga koʻra, Namangan viloyatida kichik biznes subyektlarining umumiy soni 2023-yilda 34 mingdan oshgan, shundan 12 800 tasi Namangan shahrida joylashgan. Bu holat ushbu hududning iqtisodiy markaz sifatidagi mavqeyi, zamonaviy infratuzilmasi, kommunikatsiyalar va bank-moliya tizimining rivojlanganligi bilan izohlanadi. Shaharda yillik oʻsish surʼati 8,4 % boʻlib, bu eng yuqori koʻrsatkich hisoblanadi.

Soʻnggi yillarda erkin iqtisodiy zonalar, sanoat klasterlari va “yagona darcha” tizimi orqali roʻyxatdan oʻtish jarayonining soddalashtirilishi tadbirkorlikni rivojlantirishga kuchli turtki bergan.

Chust, Kosonsoy va Pop tumanlarida oʻsish 6–7 % atrofida boʻlsa-da, bu koʻrsatkichlar befarqlik emas, balki iqtisodiy asoslarning oʻziga xosligidan dalolat beradi. Masalan, Chustda yangi ochilgan agroklastlar va qishloq xoʻjaligi

kooperatsiyalari kichik biznesni rivojlantirishga xizmat qilmoqda. Kosonsoyda esa yengil sanoat tarmoqlarining kengayishi kuzatilmoqda.

Yillik o‘rta ko‘rsatkichlari bilan yangi ro‘yxatdan o‘tgan subyektlar o‘rtasidagi tafovutlar, ayrim hollarda, norasmiy sektorning rasmiylashtirilayotgani yoki faoliyatini to‘xtatganlar hisobiga yangilarning ko‘payganini bildiradi. Bu esa statistik ko‘rsatkichlar bilan real sektor o‘rtasidagi muvofiqlashtirish zarurligini ko‘rsatadi. Natijada, kichik biznes subyektlarining soni emas, balki ularning iqtisodiy faolligi, barqarorligi va qo‘shgan yalpi mahsulot ulushi asosiy mezon sifatida ko‘rib chiqilishi kerak.

2-jadval

Faoliyat turlari bo‘yicha taqsimot (Namangan viloyati, 2023)

Tuman nomi	Savdo (%)	Xizmat (%)	Ishlab chiqarish (%)	Qishloq xo‘jaligi (%)	Transport/logistika (%)
Namangan shahri	47	35	18	6	4
Chust tumani	40	38	22	12	6
Kosonsoy tumani	42	34	24	11	5
Pop tumani	44	33	23	10	5
To‘raqo‘rg‘on tumani	41	36	23	9	4

Manba: Namangan viloyati iqtisodiy taraqqiyot boshqarmasi, 2023

Namangan viloyatida kichik biznesning faoliyat yo‘nalishlari bo‘yicha tahlil qilinadigan bo‘lsa, savdo va xizmat ko‘rsatish sektorlarining ustunligi yaqqol namoyon bo‘ladi. Bu holat past startup kapitali, tez aylanuvchi pul oqimi va katta iste‘mol talabining mavjudligi bilan izohlanadi. Ayniqsa, Namangan shahri va Pop tumanida savdo faoliyatining 44–47 % oralig‘ida bo‘lishi ushbu hududlardagi iste‘mol bozori faolligi bilan bevosita bog‘liq. Biroq ishlab chiqarish sektori Kosonsoy va Chust tumanlarida yuqori ulushga ega bo‘lib, bu holat kichik sanoat zonalari, tikuv-trikotaj klasterlari hamda qurilish materiallari ishlab chiqarish korxonalarining mavjudligi bilan bog‘liq. Ushbu tumanlar resurslarga yaqinligi, arzon ishchi kuchi va tayyor bozorlarning mavjudligi bilan ajralib turadi.

Qishloq xo‘jaligi faoliyati asosan Chust va Pop tumanlarida faollik ko‘rsatmoqda. Bu esa qishloq joylarida aholining yer resurslaridan foydalangan holda dehqonchilik, chorvachilik va bog‘dorchilik yo‘nalishlarida kichik subyektlar tashkil etayotganini ko‘rsatadi. Transport va logistika sohasi Namangan shahrida nisbatan faol bo‘lsa-da, boshqa tumanlarda bu yo‘nalish sezilarli darajada rivojlanmagan. Bu holat kichik biznesning mintaqaviy logistika infratuzilmasiga bog‘liqligini anglatadi. Shu sababli, eksport salohiyatini oshirish uchun aynan transport-logistika xizmatlariga ixtisoslashgan kichik biznesni qo‘llab-quvvatlash dolzarb masala bo‘lib qolmoqda.

Moliyalashtirish manbalari kichik biznes subyektlarining raqobatbardoshligini belgilovchi eng muhim omillardan biridir. Namangan viloyati kesimida bank kreditlari, investitsiyalar, davlat subsidiyalari, xususiy mablag‘lar va xorijiy investitsiyalar bo‘yicha sezilarli tafovutlar mavjud.

3-jadval
Moliyalashtirish manbalari (Namangan viloyati, 2023)

Tuman nomi	Bank kreditlari (mlrd so‘m)	Investitsiyalar (mlrd so‘m)	Davlat subsidiyalari	Xususiy mablag‘lar	Xorijiy investitsiyalar
Namangan shahri	680	430	90	150	60
Chust tumani	220	180	45	80	20
Kosonsoy tumani	210	160	40	70	18
Pop tumani	240	190	50	90	22
To‘rao‘rg‘on tumani	200	150	35	65	17

Manba: Namangan viloyati moliya boshqarmasi, 2023

Eng ko‘p moliyalashtirish Namangan shahriga to‘g‘ri kelmoqda. Bu holat banklarning filiallarga yaqinligi, garov ta‘minotining mavjudligi hamda investorlar bilan aloqalarning rivojlanganligi bilan bog‘liq. Kredit portfeli hajmida 680 mlrd so‘mlik ko‘rsatkich ushbu hududning yuqori likvidlikka ega ekanligini bildiradi.

Chust va Kosonsoy tumanlarida kreditlash darajasi pastroq bo‘lsa-da, xususiy mablag‘lar ulushi nisbatan yuqori. Bu esa tadbirkorlarning o‘z mablag‘larini ishga solishga tayyorligini ko‘rsatadi, biroq bu barqarorlik uchun yetarli emas.

Davlat subsidiyalarining ulushi barcha tumanlarda 30–90 mlrd so‘m oralig‘ida bo‘lib, ularning maqsadli va samarali foydalanilishini nazorat qilish zarur.

Xorijiy investitsiyalar eng past ko‘rsatkichlarga ega bo‘lgan To‘rao‘rg‘on va Kosonsoy tumanlarida esa investitsion muhitni yaxshilash, erkin iqtisodiy zonalarga kirish imkoniyatlarini soddalashtirish lozim.

Investitsiya portfelini murakkablashtirish, ya‘ni davlat-xususiy sheriklik asosidagi loyihalarni yo‘lga qo‘yish, innovatsion kredit mexanizmlari, kafillik fondlari va kooperatsiya tizimlari orqali moliyalashtirishni diversifikatsiya qilish muhim ahamiyatga ega. Aks holda kichik biznes faqat qisqa muddatli kreditlarga bog‘lanib qoladi va raqobatda yutqaza boshlaydi.

4-jadval
Ijtimoiy-iqtisodiy ko‘rsatkichlar (2023-yil yakunlari bo‘yicha)

Tuman nomi	Yaratilgan ish o‘rinlari (ming nafar)	Soliq tushumlari (mlrd so‘m)	Ayollar subyektlari soni	Yoshlar subyektlari soni
Namangan shahri	12.4	190	2 140	1 890
Chust tumani	4.8	72	860	720
Kosonsoy tumani	4.2	66	770	690
Pop tumani	5.0	74	910	740
To‘rao‘rg‘on tumani	4.5	63	780	670

Manba: Namangan viloyati Bandlik boshqarmasi, Soliq qo‘mitasi, 2023

Kichik biznesning ijtimoiy-iqtisodiy ta‘siri tahlili uning jamiyatdagi rolini yanada aniqroq tushunishga yordam beradi. Jadvaldan ko‘rinib turibdiki, Namangan shahri kichik biznes orqali eng ko‘p ish o‘rinlari (12,4 ming nafar) yaratgan. Bu ko‘rsatkich

boshqa barcha tumanlarnikidan ikki-uch baravar yuqori bo‘lib, iqtisodiy faollik hamda xizmat ko‘rsatish tarmoqlarining salohiyati bilan bog‘liq.

Soliq tushumlari bo‘yicha ham Namangan shahri yetakchilik qilmoqda — 190 mlrd so‘m. Bu holat kichik biznes subyektlarining nafaqat o‘z iqtisodiy manfaatlarini ko‘zlab faoliyat yuritayotganini, balki byudjet barqarorligiga ham sezilarli ta‘sir ko‘rsatayotganini bildiradi. Pop, Chust va Kosonsoy tumanlarida ham bu ko‘rsatkichlar ijobiy tendensiyani namoyon etmoqda, biroq ularning iqtisodiy salohiyati hali to‘liq ishga solinmagan.

Ayollar va yoshlar tomonidan boshqarilayotgan kichik biznes subyektlarining ko‘pligi esa ijtimoiy inklyuzivlik tamoyillarining bosqichma-bosqich amalga oshirilayotganini ko‘rsatadi. Namangan shahri yana bu borada yetakchi bo‘lib, 2 140 ta ayollar va 1 890 ta yoshlar subyektiga ega. Bu esa gender siyosati va yoshlarni tadbirkorlikka jalb qilishga qaratilgan dasturlar samaradorligidan dalolat beradi.

Shu bilan birga, boshqa tumanlarda bu ko‘rsatkichlarning past bo‘lishi yoshlar va ayollarning moliyaviy resurslarga, zamonaviy bilimga hamda konsalting xizmatlariga kirish imkoniyatining cheklanganligini anglatadi. Shu sababli, alohida tumanlar uchun “gender va yoshlar biznes inkubatori” loyihalarini ishga tushirish tavsiya etiladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Yuqoridagi tahlillar asosida Namangan viloyatidagi kichik biznes subyektlarining raqobatbardoshligini oshirish va boshqaruv mexanizmlarini takomillashtirish bo‘yicha quyidagi xulosalar va takliflar ilgari suriladi:

- Namangan viloyatida kichik biznes subyektlarining soni barqaror o‘sib bormoqda, biroq tumanlar o‘rtasida o‘sish sur‘atlari va faoliyat samaradorligida sezilarli tafovutlar mavjud.
- Kichik biznes faoliyati asosan savdo va xizmat ko‘rsatish yo‘nalishida to‘plangan, ishlab chiqarish va logistika sohalarida esa rivojlanish sust kechmoqda.
- Moliyalashtirish manbalarining asosiy qismini bank kreditlari va xususiy mablag‘lar tashkil etmoqda, davlat subsidiyalari va xorijiy investitsiyalar ulushi esa past darajada qolmoqda.
- Kichik biznes subyektlari orqali yaratilgan ish o‘rinlari, soliq tushumlari hamda ijtimoiy guruhlar — ayollar va yoshlar ishtiroki mintaqaviy iqtisodiy barqarorlikda muhim omil bo‘lib xizmat qilmoqda.

Takliflar:

- Har bir tumanning resurs salohiyatidan kelib chiqib, ishlab chiqarish, xizmat ko‘rsatish yoki qishloq xo‘jaligi yo‘nalishlariga ixtisoslashgan kichik biznes klasterlarini rivojlantirish lozim.
- Past moliyalashtirish ko‘rsatkichlariga ega tumanlarda imtiyozli kreditlar, kafillik fondlari, startap grantlari va davlat-xususiy sheriklik asosidagi investitsiya mexanizmlarini kengaytirish zarur.
- Tashqi bozorlarga chiqish imkoniyatlarini kengaytirish maqsadida transport-logistika infratuzilmasini rivojlantirish va bu yo‘nalishda kichik biznes loyihalarini rag‘batlantirish kerak.

- Raqamli boshqaruv platformalari, onlayn hisobotlar, elektron soliq nazorati va CRM tizimlaridan foydalanishni kichik biznes subyektlariga moslashtirish talab etiladi.

- Har bir tumanda ayollar va yoshlar uchun alohida inkubatsion markazlar tashkil etilib, ularning biznes ko'nikmalarini rivojlantirishga qaratilgan o'quv dasturlarini joriy etish lozim.

Mazkur takliflar amalga oshirilsa, Namangan viloyatida kichik biznesning raqobatbardoshligi oshib, uning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishga qo'shgan hissasi sezilarli darajada ortadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Porter, M. (1980). *Competitive Strategy: Techniques for Analyzing Industries and Competitors*. Free Press.

2. Drucker, P. (2006). *Innovation and Entrepreneurship: Practice and Principles*. HarperBusiness.

3. Kotler, P. (2003). *Marketing Management*. Pearson Education.

4. G'afurov, U.V. (2020). *Kichik biznesning boshqaruv mexanizmlari*. Toshkent: Fan.

5. Mullabayev, B.B. (2021). *Hududlarda kichik tadbirkorlik rivojlanishini strategik boshqarish*. Namangan: Namangan davlat universiteti.

6. Qosimov, R. (2022). *Kichik biznes va tadbirkorlik iqtisodiyoti*. Toshkent: Iqtisod-moliya.

7. Namangan viloyati statistika boshqarmasi. (2023). *Hududiy iqtisodiy ko'rsatkichlar yig'indisi*. Namangan.

8. Namangan viloyati iqtisodiy taraqqiyot boshqarmasi. (2023). *Tahliliy axborot byulleteni*. Namangan.

9. Namangan viloyati Moliya boshqarmasi. (2023). *Moliyaviy faoliyat hisobotlari*. Namangan.

10. Namangan viloyati Bandlik boshqarmasi va Soliq qo'mitasi. (2023). *Ijtimoiy-iqtisodiy tahliliy ma'lumotlar*. Namangan.

11. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi PF-60-sonli farmoni "Yangi O'zbekistonni rivojlantirish strategiyasi to'g'risida".

12. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2023-yil 21-iyun PQ-357-son "Tadbirkorlikni rivojlantirish uchun qulay muhit yaratish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Qarori <https://lex.uz/docs/-6654246>

13. World Bank. (2022). *Doing Business Report*. Washington D.C.: World Bank Publications.

14. OECD. (2021). *SME and Entrepreneurship Outlook*. Paris: OECD Publishing.

15. IFC. (2023). *Access to Finance for Small Enterprises in Central Asia*. International Finance Corporation.

Marketing

ilmiy, amaliy va ommabop jurnali

Muharrir: Xakimov Ziyodulla Axmadovich
Ingliz tili muharriri: Tursunov Boburjon Ortiqmirzayevich
Rus tili muharriri: Kaxramonov Xurshidjon Shuxrat o'g'li
Musahhah: Karimova Shirin Zoxid qizi
Sahifalovchi va dizaynerlar: Sadikov Shoxrux Shuxratovich
Abidjonov Nodirbek Odijon o'g'li

2025-yil, aprel, 4-son

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Marketing" ilmiy, amaliy va ommabop jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar mas'ul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelavermasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga murojaat qilish mumkin. Ilmiy maqola, ommabop maqola, reklama, hikoya va boshqa ilmiy-ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

Elektron pochta: info@marketingjournal.uz
Bot: [@marketinjournalbot](https://t.me/@marketinjournalbot)
Tel.: +998977838464, +998939266610

Jurnalning rasmiy sayti: <https://marketingjournal.uz>

Marketing jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi **Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2024-yil 04-oktabrdagi 332/5 sonli qarori** bilan milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan

"Marketing" ilmiy, amaliy va ommabop jurnali 2024-yil 15-martdan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **C-5669517** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan. **Litsenziya raqami: №240874**

"Marketing" ilmiy, amaliy va ommabop jurnalining xalqaro darajasi: **9710**. GOCT 7.56-2002 " Seriyali nashrlarning xalqaro standart raqamlanishi" davlatlataro standartlari talablari. **Berilgan ISSN tartib raqami: 3060-4621**